

Slovenski dom

Štev. 70.

V Ljubljani, v soboto, 28. marca 1942-XX

Leto VII

Izključno pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
Izvor: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Vojno poročilo št. 664:

Potopljen rušilec in dve ladji

Podmornice uničile tri ameriške
ladje

Gavni Slan italijanskih Oboroženih Sil
objavlja:

Stalne peščene nevihte so v Cirenaj-
ki omejele delovanje ogledniških oddelkov
in letalstva.

Med nočnim poletom nad Bengazi se
je neko sovražnik letalo v plamenih zrušilo
blizu Regime.

Na otoku Malti so nemške letalske
skupine močno bombardirale pristaniške na-
prave in pomorske cilje ter so zagotovo za-
dele parnike in vojne enote in večkrat v
polno zadele tudi protiletalske topove in re-
fleksorje; posebno hud požar je izbruhnil v
skladišču bencina v La Valetti.

Nemške podmornice, ki so večkrat
vzhodno od Solluma napadle močno
spremljan angleški konvoj, so polopile en
rušilec, en parnik ter 4000 tonsko petrolejsko
ladjo.

Ena naša podmornica se ni vrnila v
oporišče.

Naše podmornice, ki delujejo ob obalah
Združenih držav so polopile tri ladje,
med njimi dve petrolejski, z 22.600 tonami.

Italijansko letalstvo stopa v dvajseto leto svojih podvigo

Rim, 28. marca. s. Državni podtajnik je v do-
datku k službeni objavi letalskega ministrstva ob-
javil za 28. marec 1942-XX tole dnevno povelje:
»Kadar je vsa sila orožja v borbi za omiko,
kakor je boj, ki ga bijemo mi zdaj, ko ves svet
občuduje junštvo mož in žrtve, zadobi vsaka pro-
slava slovesen značaj poveljanja. Danes se prične
20. letalska pomlad, ki vre iz čistega italijanskega
poguma. To je naš letni čas, tovariši, ki z ju-
naškim prezirom nastopa zoper nesramnost in sle-
poto tistih, ki našemu sijajnemu narodu ne pri-
voščijo življenja. Neprimeren pogum, izkušnost in
in hrabrost naših posadk, uspešnost naših letalskih
strojev, nezmisljiva natančnost našega orožja, zla-
sti pa še čut ponosa, ki spremlja naše napore in
naše tveganje spreminja v najbolj zavirljivo pre-
pravico, dokazujejo, kolikšnega odpora in poleta
je možno neukrotljivo letalsko orožje Italije. Ne-
omajna volja do zmage in veselje za službo do-
movini v tej odločilni uri nas na vseh mestih, ki
jih imamo v tej borbi, navdajata s ponosom. Da-
našnja slavnost je čista vojaška slavnost, ki nazna-
nja novo dobo, v kateri bo vselej veljal kot naj-
višji ukaz »le naprej brez vsakega oddiha, če ni
določa potreben za kratek počitek. Zmaga je naš
edini cilj in edino možni sporazum s tistimi, ki
nas tlačijo. Vera, ki preveča naše napore, nam
pravi, da je to, kar smo storili do danes, le uvod
k bodočnosti. Pot dolžnosti, ki jo je krasilo ju-
naštvo tisočih letalcev, je pot, po kateri bomo mi
vedno hodili. Trije narodi korakajo na čelu juna-
škega pohoda za omiko sveta, troje letalstev tek-
nuje v hrabrosti in si prizadeva za bistveno spre-
membo pojma nove vojne. Ti so v resni zorna-
njevalci zmage. Italijanski narod spremlja z nav-
dušenjem in ganotjem vsakodnevne napore, v
katerih imamo mi svoje častno mesto. Tovarishi
moji! Ob proslavi današnjega dne sem z vami še
bolj kot prej, da vam povem, da zaslužite neome-
jeno zaupanje države. Povelje vam je dobro znano
in jaz prisegam tudi za vas, da ga bomo držali.«
— Fougier.

Pregled dosedanjih uspehov Italijanskega letalstva

Rim, 28. marca. s. Glasilo »Zračne poti« ob-
javlja uspehe, ki jih je italijansko letalstvo do-
seglo proti sovražnim letalskim in pomorskim si-
lam od početka sovražnosti, pa do 27. marca 1942:

Izgube angleškega letalstva v dvodnevni napadih na Nemčijo

Berlin, 28. marca. s. V vojaških krogih pra-
vijo, da je britansko letalstvo pri svojih na-
padih na nemško ozemlje in na ozemlje zase-
denih držav v predpretekli noči izgubilo kot
žrtve nemškega protiletalskega topništva in
nočnih lovcev 16 letal. Po poročilih, ki so bila
včeraj znana, je sovražnik vsega skupaj izgu-
bil pri teh napadih 30% bombnikov, ki jih je
poslal v boj. Že v noči na 26. marec je angle-
ško letalstvo izgubilo 11 letal. Značilno je, da
v dveh nočeh 28 bombnikov ni prišlo domov.
Toda v 16 zbitih letalih od 60, ki so bila po-
slana v boj, se ne zrcali zgolj materialna ško-
da, temveč je bilo s tem izgubljenih tudi okrog
90 članov angleškega letalskega osebja. Vedeti
je tudi treba, da so bila skoraj vsa zbita letala
najnovejše in najmodernejše izdelave. K tem
izgubam pa je treba pristeti še 4 zbita britan-
ska letala, uničena predvčerajšnjim. Skupaj z
izgubami nad Sredozemskim morjem so Bri-
tanci v zadnjih 48 urah izgubili vsega skupaj
36 letal.

Japonske sile ogrožajo že Bengalski zaliv

Z zasedbo Andamanskega otočja se je nevarnost močno približala že otoku Ceylonu

Tokio, 28. marca. s. Zmagoviti znaki japonske
mornarice so prvokrat zaplapolali v rangoonskem
pristanišču 25. marca, potem ko je japonska mor-
darica očistila pristanišče min in je s tem naredila
plovbo prosto.

Bangkok, 28. marca. s. Britanski radio javlja,
da so japonske čete zavzele mesto Tungoo v Burmi.
Kitajske čete še naprej branijo zunanje utrdbe
mesta.

Bangkok, 28. marca. s. Iz Kalkute poročajo,
da so oblasti znova pozvale prebivalstvo, naj za-
pusti mesto in naj ostanejo le tisti, ki morajo ne-
izogibno ostati. Oblastva utemeljuje svoje svarilo
s tem, da obstoji možnost japonskih letalskih na-
padov, ki bi med ljudstvom povzročili zmedo in
strah.

Tokio, 28. marca. s. Iz Rangoonu javljajo, da
so japonske ladje, ki so zasedle Andamanske oto-
ke, prispele zopet nazaj do izliva Iravadija in za-
plule 80 milj severno v Martabanski zaliv. Navzo-
nost japonskih ladij v Rangoonu po zasedbi prista-
nišča Braira je jasen znak za začetek japonske
nadvlade nad Bengalskim zalivom. Zaprtje izliva
reke Iravadi, ki je plovna prav do Mandalaya, po-
meni razen tega novo ogrožanje preostankov sov-
ražniških sil, ki branijo v tem mestu tisti del
Burme, ki ga Japonci še niso zasedli.

Batavia, 28. marca. s. Po nalogu japonskih
vojaških oblasti je bila najvišja plača za holand-
ske uradnike na otoku Javi določena na 500 hol.
goldinarjev. Podobno omejitve plač misli japonska
uprava uvesti tudi za vse tiste holandske in indone-
zijske uradnike, ki delajo v bankah in različnih
družbah.

Šanghaj, 28. marca. s. Poročilo o zasedbi An-
damanskih otokov pove, da je Japonska s tem
dobila popolno nadzorstvo nad Bengalskim zali-
vom, kar meče posebno luč na kritično stanje po-
gajani med Staffordom Crippsom in indijskimi ve-
ljaki. Računajo, da bodo Andamani služili Japo-
nski za izvrstno pomorsko oporišče, ki bo igralo
svojo vlogo ne samo pri bojih v Burmi, temveč
tudi v bližnjih predelih. Vsi politični krogi so pa
prepričani, da Crippsovo poslanstvo ne bo imelo
uspeha zaradi angleških vojaških neuspehov in
naraščajočega vpliva indijskega gibanja, ki ga vodi
Bose. Krajevni japonski krogi izražajo upanje, da
pomeni zasedba Andamanov začetek osvoboditve
Indije.

Glas iz Indije proti Crippsu

Berlin, 28. marca. s. Po neznani radijski postaji
je indijski nacionalist Subas Chandra Bose na-
slovil odprto pismo odposlancu angleškega vojne-
ga ministrstva Staffordu Crippsu ki je zdaj v In-
diji. V tem pismu pravi Bose, da je Cripps dobil
nalogu, da ohrani Indijo v oblasti britskega im-
perija. Churchillla samega in Delaveko stranko je

označil za čiste imperialiste, kar dokazujejo za-
lostne izkušnje iz let 1924 in 1929 do 1931. V teh
časih je namreč Delaveka stranka bila na krmlu
in tedaj je več stotisoč Indijev romalo v ječe. Po-
vedo je vladalo nasilje. Angleži so neoborožene
Indijce tepili in jim žažigali domove. »Tedad ste
bili vi, g. Cripps, najhujši nasprotnik Delavske
stranke in ko sem januarja 1938 prišel v Lon-
don, sem imel srečo spoznati vas«, je dejal govor-
nik. »Danes pa ste čisto drugačen mož. Pravite, da
nimate druge želje, kakor da hočete Anglijo spravi-
ti z Indijo, a v Delhiu ste izjavili, da imate
glede Indije isto mnenje, ki ga je podal Churchill.
Hvaležni smo vam za vašo iskrenost.« — Govornik
je nato poudaril, da je Crippsu neznana vsa zgo-
dovina angleškega gospostva v Indiji, ki je bilo
ena sama vrsta kršenih pogodb in praznih ob-
ljub. Očita Crippsu, da se hoče pogajati z razni-
mi strankami v Indiji, ne da bi se menil za to,
ali te stranke v resnici zastopajo množico prebi-
valstva ali ne. Crippsovo poslanstvo je samo era
motenje in spletko angleških politikov

Vsi sovjetski napadi ostali brez uspeha Uničenih 28 angleških letal, ki so bombardirala Nemčijo

Hitlerjev glavni stan, 27. marca: Nemško vr-
hovno poveljstvo objavlja:

Na polotoku Kerč so nemške in romunske
čete odbile več valov sovražnih napadov in uničile
pri tem 12 tankov. Severovzhodno od Tagan-
roga so bile v protinapadu s težkimi izgubami
vržene nazaj na svoja oporišča močne sile Sovje-
tov. Na več mestih srednjega in severnega bojišča
je imel sovražnik pri ponovitvi svojih brezuspeš-
nih napadov prav tako visoke izgube. Nekateri
krajepni napadi so dovedli do nadaljnjih uspehov.

Letalstvo je razbilo zbiranje sovražniških
tankov na polotoku Kerč ter je samo na sred-
njem odseku vzhodnega bojišča uničilo 19 sovjet-
skih vlakov.

Rensko-westfalska 253. pehotna divizija je v
najtežjih, več tednov trajajočih obrambnih bojih
odbila 120 deloma s tanki podprtih sovražniških
napadov in je uničila več sovjetskih divizij.

V Severni Afriki je bila pri letalskih napa-
dih na tobruško pristanišče poškodovana sred-
nje velika trgovska ladja. Železniška proga, ki
vodi skozi puščavo v Egipt, je bila preteklo noč
na več mestih z bombami razdrta in je bil pri
tem uničen neki angleški transportni vlak.

Na Malti so nemška bojna letala nadalje-
vala napade na sovražne ladje v pristanišču La
Valetta kako tudi v zalivu Marsa Sirocco. Bombe
težkega kalibra so zadale eno križarko in pet
velikih ladij, od katerih so se štiri vnele. Na-
daljnje bombe so zadale skladišča goriva, doko,
vojašnice in protiletalske topove.

V Sredozemskem morju je neka nemška
podmornica zasledovala neko angleško spremlja-
lavo, od katere je — kakor je bilo javljeno že v
včerajšnjem vojnem poročilu — zadela en ru-
šilec, en parnik ter s torpedom potopila 4000-
tonsko petrolejsko ladjo.

V boju proti angleškemu otočju je
nemško letalstvo preteklo noč uspešno bombardi-
ralo vojaške naprave važnih ladjedelnic v Sun-
derlandu kakor tudi neko pristanišče ob izlivu
reke Cumber.

Pri napadih slabih angleških letalskih sil na
zahodno Nemčijo v pretekli noči je imel

sovražnik visoke izgube. Nočni lovi in protiletal-
sko topništvo so sestrelili 16 napadajočih bombni-
kov, štiri nadaljna angleška letala pa so bila se-
streljena večeraj podnevi nad zahodno francosko
obalo.

Berlin, 28. marca. s. Na temelju zadnjih poro-
čil z vzhodnega bojišča pravi včerajšnji popol-
danski tisk, da so 25. t. m. na južnem odseku vzhod-
nega bojišča nemške čete odbile vse napade ki jih
je sovražnik sprožil s podporo velikih sil na nem-
ške postojanke. Na nekem odseku, dolgem 12 km,
kjer so boljševiki vrgli v napad številna oklepna
vozila v bližini nekega trga, je nastopil oddelek
SS in s podporo oklepnih vozil prešel v protina-
pad. Po srditem spopadu med tanki so bili Sovjeti
razgnani in so pustili na bojnem polju 15 uničenih
oklepnih vozil. Tudi jugovzhodno od Ilmenskega
jezero so boljševiki poskušali približati se nem-
skim postojankam z močno podporo svojega naj-
težjega topništva, toda dobili so trd nauk. Nemško
topništvo je takoj bruhnilo silovit ogenj, ki je
delno uničil ali pa razredčil vrste napadalca, pri-
čemer je največ trpela sovjetska pehota. Severo-
vzhodno od tistega jezera so bili navzlic močni
topniški predpripravi in sodelovanju številnih
oklepnih enot Sovjeti odbiti po trdem boju, ki je
trajal več ur. Letalstvo je 26. t. m. osredotočilo
svoje delo na sovjetska letališča, naprave, želez-
niška križišča in sovražnikovo zaledje. Bombardi-
rana in na tleh so bila uničena številna letala
kakor tudi delavnice. Sovjeti so izgubili ob tej
priliki veliko število dvomotornih letal, dve bomb-
ni letali in nekaj lovcev. Skladišča streliva in go-
rija so zletela v zrak. Posebno važen uspeh je
doseglo neko bojno letalo, ki je navzlic težkim
podnebnim razmeram napadlo neko železniško po-
stajo zahodno od Moskve. Četudi je protiletalsko
topništvo močno odgovarjalo, se je letalo spustilo
na nekaj sto metrov višine in spustilo svoj tovor
bomba na 11 tovornih vlakov in povzročilo silno
opustošenje.

Vesti 28. marca

V Nemčiji bodo strogo kaznovani vsi tisti, ki
bodo okrivljeni, da so razsipavali ali za-
pravliali surovine, življenjske ali vojne po-
trebščine.

Madžarski svet osrednje kreditne zveze je skle-
nil dati vladi na razpolago vse svoje kapi-
tale za vojno proti boljševizmu.

Na povabilo nemškega generala Fromma, vodi-
telja nemške oborožitve in poveljnika re-
zervne armade, je dopotoval v Berlin slova-
ški minister za narodno obrambo general
Čatloš.

Kakor poroča ameriški list »Wallstreet Your-
nal«, je baje Roosevelt ponudil dosedanje-
mu ameriškemu poslaniku v Londonu, Wy-
nantu, neko mesto v vladi, na njegovo me-
sto pa bi odšel minister Stimson.

Okrog Antilov je neka sovražna podmornica
potopila severnoameriško stražno ladjo, po-
roča ameriško mornariško ministrstvo.

Vsi angleški listi se previdno ogibajo vsakim
obširnejšim komentarjem glede tistega dela
govora sovjetskega veleposlanika Majskega,
ko je ob podelitvi Leninovega reda štirim
angleškim letalcem zahteval takojšnjo za-
vezniško ofenzivo. »Daily Mail« pa piše, da
hoče Nemčija še to leto doseči zmago in
pripominja, da je to tudi cilj Stalina in da
bi moral biti po tem takem tudi cilj An-
glije. Značilno pa ugotavlja, da se mora z
zlomom Rusije razbliniti tudi angleško upa-
nje v zmago.

Rooseveltov protikandidat pri predsedniških vo-
litvah Willkie piše v ameriški reviji »Look-
« sledeče: Nobenega dvoma ni, da imamo
ljudi in gradivo za zmago, manjkajo pa
nam tri stvari, in sicer: 1. resnično in pravo
poveljstvo; 2. obstaja slabost, da prikriva-
mo resnico in 3. ne stajemo vidno, da bi se narod
zavedal da je ta vojna njegova vojna.

V vojašnicah mestnega okraja Hamideh v Da-
masku je prišlo med gaullističnimi četami
do upora. Ker so nekateri častniki skušali
vpostaviti red med uporniki, je prišlo do
streljanja in je bilo več častnikov ubitih
in ranjenih. Upor je trajal ves dan in je
bil zadušen šele zvečer, ko so dobili oja-
čenja.

Japonska uvedla redne diplomatske odnose s Sv. stolico

Tokio, 28. marca. s. Zunanje ministrstvo je
objavilo: Da bi vpostavila tesnejše prijateljske
stike med Japonsko in Sv. stolico, je sklenila
japonska vlada uradno postaviti ministra Ha-
rada za pooblaščenega ministra pri Vatikanu.
Sprito današnjega položaja in zavoljo številnih
katoličanov v japonskem imperiju, nosi uvedba
prijateljskih in stalnih odnosov med Japo-
nsko in Vatikanom svoj poseben pomen. Govor-
nik informacijskega urada je poudaril, da v teh-
ničnem pogledu ni, da bi govorili o uvedbi for-
malnih diplomatskih odnosov med Japonsko
in Sv. stolico. Msgr. Paolo Morella je itak uži-
val vse ugodnosti svojega položaja kot apostol-
ski delegat pri japonski vladi in je imel tudi
vse diplomatske pravice, čeprav ga ni bilo še
v seznamu uradnih diplomatskih predstavnikov
pri japonski vladi. Govornik je potem pristavil,
da je pravni položaj Harada označen že v urad-
nem sporočilu, ki pravi, da ima Harada naslov
posebnega poslanika pri Vatikanu.

Predstavnik Sv. stolice v Tokiu msgr. Mo-
rella, je pri razlagi k imenovanju japonskega
pooblaščenega ministra pri Vatikanu izjavil, da
je to japonsko odločitev bolj kot kdaj prej na-
rekoval trenutni položaj. Podčrtal je popolno
neutrlnost Sv. stolice in njeno stališče do se-
danje vojne. Apostolski delegat je dostavil, da
je Vatikan čista moralna oblast in da so vse
vojskujoče sile na svetu sedaj zastopane pri
Sv. stolici, čim je tudi Japonska imenovala svo-
jega delegata.

Tokio, 28. marca. s. Vsi listi izražajo v svo-
jih člankih svoje zadovoljstvo nad sporazumom
med Japonsko in Sv. stolico za uvedbo rednih
diplomatskih odnosov med obema državama.
List poudarja, da je bila ta pogodba podpisana
nekako 400 let po izkrcanju sv. Frančiška Ksa-
verija na Japonskem in pomeni priznanje po-
mena moralne sile katoliške vere. Časopisje po-
udarja, da Japonska v času svojega zmagovi-
tega napredovanja ne zanika življenjske sile

katolištva, ki ima zlasti na Filipinih svoj naj-
večji vpliv. Dalje pravijo, da je sklenjena po-
goda najbolj jasen odgovor na lažljivo so-
vražno propagando, ki bi rada svetu dopove-
dala, da je Japonska uničevalka vseh ver, zra-
ven pa omenjajo delovanje katoliške vere na
Japonskem po let 1859, ko se je lahko vedno
nemoteno razvijala. Trenutno je v vsej Japo-
nski in Koreji okrog 200.000 katolikov. Ti imajo
16 škofij, 324 cerkva, 130 samostanov in bogo-
slovnic z okrog 100 študenti, 1000 duhovniki in
1220 usmiljenkami.

Med Bolgarijo in Turčijo je bil dosežen trgo-
vinski sporazum, ki bo v kratkem podpisan.

Iz Šanghaja poročajo, da je bivši predsednik
Filipinov Quezon v Avstraliji in da je nje-
govu stanje povsem povoljno, čeravno bo-
leha na jetiki.

Iz Bangkoka poročajo, da se v Madrasu naglo
pripravlja na obrambo in protiletalsko za-
ščito, ker resno računajo z bližnjimi letal-
skimi napadi.

Japonski list »Jomiuri« piše, da je bilo v spre-
vodu pred japonskim poveljstvom več
deset tisočev hirmanskih prostovoljcev, ki
so odhajali na operacijsko področje v se-
verni Birmi.

Brazilska vlada je zaplenila letala znane letal-
ske družbe LATI. Gre za letala, ki so bila
na letališčih v Rio de Janeiru, Pernambuco
in Natalu in katera je družba ravno hotela
prodati.

Avstralski vojni minister Ford je izjavil v pa-
rlamentu, da mu ni mogoče podati nobene
izjave glede usode avstralskih čet, ki so se
vojskovali v Malaji, na Timorju in v dru-
gih vojnih področjih, ki so padla pod ja-
pansko oblast.

Izšla je 14. knjiga „Slovenčeve knjižnice“ OSENDOWSKEGA

Ljudje, živali in bogovi

Dobite jo že od danes naprej po vseh knjigarnah in trafikah. Radi obsega in številnih ilustracij stane 6 Lir. • • • Ta knjiga je tako napeta vsebine, polna divjih pustolovščin, da je bralec ne bo odložil dokler, je ne bo prebral do konca

Naročniki knjižnice bodo dobili to knjigo skupaj z

Dekle z biseri

ki bo izšla drugi teden — torej še pred Veliko nočjo.

Radi tehničnih težav se je izid teh knjig precej zakasnil, preproščani pa smo, da jih bodo bralec sedaj še bolj všeč. — Kupujte knjige „Slovenčeve knjižnice“!

Ureditev izdelave in razdeljevanja gradbenega lesa

Ljubljana, 28. marca.

Z naredbo Visokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino št. 52 z dne 25. t. m., ki je bila objavljena v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino z dne 25. t. m. ter je stopila istega dne v veljavo, so se izdale analogno predpismom, ki veljajo na ozemlju Kraljestva, odredbe glede prometa z gradbenim lesom.

I. Prijava zalag gradbenega lesa.

Kdor koli poseduje na enem kraju ali na raznih krajih skupno več nego 10 m³ gradbenega lesa, je dolžan prijaviti svoje zalogo na posebnem obrazcu Pokrajinski zvezi delodajalcev Ljubljanske pokrajine, in to po stanju zaloga z dne 31. marca t. l. Kot gradbeni les v smislu navedbe se smatra les, ki služi za kakršno koli uporabo, izjemni les za kurjavo ter bukov les za izdelovanje celuloze in oglja.

Prijava je sestavljena iz treh izvodih ter jo dostavi najkasneje do 5. aprila t. l. na naslov: Pokrajinska zveza delodajalcev Ljubljanske pokrajine, Zdrženje industrijev in obrtnikov v Ljubljani, Beethovnova ulica 10.

Prijave se morajo vložiti ločeno za vsak kraj, obrat ali skladišče, kjer se nahajajo zaloge. Pripominjamo, da se mora prijava predložiti tudi v primeru, ako ima trdka v zalogi manj kot 10 m³ lesa, ali sploh nima nikake zaloge. V tem primeru se predloži prijava, isto tako v treh izvodih, s pripombo »negativno«.

Lesni industriji, trgovci in obrtniki pošljejo prijave neposredno na gori navedeni naslov. Gozdni posestniki, ki se ne bavijo z lesno trgovino, obrti ali industrijo, pa vložijo prijave preko občine, na katere ozemlju se nahaja njihova zaloga lesa, kjer dobe tudi potrebne obrazce.

II. Register prejema in oddaje gradbenega lesa.

Vsi, ki se bavijo s proizvodnjo ali predelavo gradbenega lesa ali z lesno trgovino, ter vsi posestniki gozdov s površino preko 10 ha, ki svoje gozdove neposredno izkoriščajo, kakor tudi osebe, ki prevzemajo in eksploatacijo gozdne predele zaradi proizvodnje gradbenega lesa, so dolžni počenši z dnem veljavnosti nove navedbe, t. j. počenši z dnem 25. t. m., voditi poseben register prejema in oddaje gradbenega lesa.

Gozdni posestniki, ki se ne bavijo z lesno industrijo ali trgovino, pa so po naredbi dolžni voditi tak register, t. j. oni, ki posedujejo preko 10 ha gozda in gozd neposredno izkoriščajo, naj zahtevajo obrazec registra preko svoje občine.

III. Mesečne prijave.

Vse trdke, odnosno osebe, ki so dolžne voditi register o prejemu in oddaji gradbenega lesa, bodo morale, razen prve prijave zaloga, katero bo vložili do dne 5. aprila t. l., v bodočo mesečno prijavljati svoje zaloge ter gibanje prejema in oddaje blaga na posebnem obrazcu, ki ga bomo interesantom z vsemi potrebnimi navodili pravočasno dostavili.

Mesečne prijave se bodo morale vlagati najkasneje do dne 5. vsakega meseca po stanju od zadnjega dne predhodnega meseca. Kakor prvo prijavo, bodo vlagali tudi mesečne prijave lesni producenti in trgovci neposredno na Pokrajinsko zvezo delodajalcev za Ljubljansko pokrajino, Zdrženje industrijev in obrtnikov v Ljubljani, gozdni posestniki pa preko pristojne občine.

IV. Zapora zaloga.

Vsi lastniki gradbenega lesa, katerih zaloga presega 10 m³, so dolžni od dne, ko je stopila navedba v veljavo, držati svoje zaloge na razpolago Visokega Komisarja ter lesa ne smejo oddajati ali uporabiti, tudi ne za lastno potrebo, brez posebne odobritve Trgovinsko-industrijske zbornice.

Brez posebne odobritve je pa dopusten promet z gradbenim lesom med gozdnimi posestniki, industriji in trgovci, ki imajo svoj sedež na ozemlju

pokrajine ter so protokolirani za lesno proizvodnjo ali trgovino in v smislu navedbe dolžni voditi register o prejemu in oddaji blaga.

Glede industrijskih podjetij, ki predelujejo les, se nanaša zapora samo na oni del zaloge, ki presega lastno potrebo za mesec april t. l.

V. Prijava pogodb

Vsi lastniki gozdov s površino preko 10 ha, lesni producenti in trgovci ter osebe, ki prevzemajo gozdne površine v posek, so dolžni v roku 10 dni od dne, ko je stopila navedba v veljavo, prijaviti Trgovinsko-industrijski zbornici vse kupoprodajne in dobavne pogodbe ter pogodbe o prevzemu sečnje, ki se niso izpolnile ali se še izpolnjujejo.

V bodoče sklenjene pogodbe se morajo prijaviti Trgovinsko-industrijski zbornici v roku enega tedna po sklenitvi.

Prijavam se morajo priložiti originalne pogodbe ter sledeči podatki: 1. ime in naslov prodajalca in kupca; 2. nadrobni popis prodanega blaga po trgovskih običajih; 3. kraj, kjer je blago; 4. stanje obdelave; 5. dobavni rok; 6. plačilni pogoji; 7. nakladalna in namembna postaja; 8. morebitne posebne odredbe glede prodajne pogodbe odnosno dobave.

Na podlagi predloženih listin bo Trgovinsko-industrijska zbornica preverila navedbe v prijavi, jih registrirala, vidirala priloge ter jih vrnila prijavitelju.

Trgovinsko-industrijski zbornici se morajo prijaviti tudi morebitne kasnejše spremembe glede prijavljenih pogodb.

VI. Ureditev proizvodnje in določitev cen.

Pri Trgovinsko-industrijski zbornici se osnuje poseben odbor. Navedenemu odboru predseduje ravnatelj Trgovinsko-industrijske zbornice. Njegova naloga bo, da predlaga Visokemu Komisarjatu odredbe glede enotne ureditve proizvodnje in prodaje gradbenega lesa, glede morebitne določitve konjunkturov za proizvodnjo nosameznih vrst gradbenega lesa in glede cen.

Lesenim mesarskim stojnicam bija zadnja ura

Ljubljana, 28. marca.

S pristojnega mesta smo zvedeli, da bodo ljubljanski mesarji začeli svoje stojnice, ki jih imajo na živinskem trgu, podirati in odstranjevati že prihodnji ponedeljek, po cvetni nedelji. Tako bodo ljubljanci, tudi tisti, ki so bili morda kdaj proti graditvi novih mesarskih stojnic, videli, da je Ljubljana z njimi mnogo pridobila in je lahko res ponosna nanje. Veseli pa so dograditve teh del na ljubljanskem živinskem trgu brez dvoma tudi mesarji sami, ki so se do zdaj res kar preveč stiskali v svojih lesenih, sodobnosti nič kaj ustrežajočih stojnicah, in bo zato njihova naselitev v prostorne in lepo urejene zidane prostore tudi zanje gotovo razveseljiv dogodek.

Ribnica

Pomočniki izpiti v Ribnici. Pred obrtniško komisijo, kateri sta načelovala šolski upravitelj g. Kmet in predsednik Skupnega združenja g. Češar, so položili v petek pomočniški izpit: Šilc Ed., Mavrin A., Jerše A., Cvar St., Arko Dragica, Ambrožič Nežica, Kozina Ljudmila, Cvar Iv., Oražem J., Lovšin J., Lovšin J., Janež A., Klavs Fr., Stupica S., Debeljak A., Drobnič Iv., Košir A., Benčina Iv. in Anko A. — Med pomočniki so 1 ključavničar, 1 mehanik, 1 kovač, 1 krojač, 3 šivilje, 4 mizarji, 2 mesarji 1 pek, 1 čevljar, 2 kolarji in 2 strugarja. Z odličnim uspehom je položilo izpit 7 pomočnikov, ostali s prav dobrim in dobrim, 1 pomočnik pa je dobil ponovljni izpit.

Važna seja odbora za proizvodnjo žitaric

Rim, 28. marca. s. Dne 26. marca se je v korporacijskem ministruju zbrala korporacija za proizvodnjo žit, pod predsedstvom nar. svetnika Visočaja. Po pozdravu Duceju je podpredsednik dal obširno poročilo o proizvodnji žitaric in se podrobneje bavil z nekaterimi nujnimi nalogami v zvezi s potrebami sedanjega časa. Govoril je o uporabi goriva za poljedelske stroje, za mlatilnice in za mehanska sredstva pri proizvodnji žita. Poročal je tudi o ureditvi, po kateri bo možen boljši nadzor nad prijavami količin pridelka, nadalje o razdelitvi gnojil v zvezi z bodočimi setvami. Potem ko je omenil velike napore, ki jih je opravila država, da bi dala pobudo za čim večjo proizvodnjo najvažnejših vrst žit (pšenice, koruze, ovsa, rži in ječmena), je nar. svetnik Visočaj poudaril veliko odgovornost, ki jo nosijo kmečki stanovci, da zagotovijo vsakdanji kruh, ki je osnovno jamstvo za nadaljevanje vojne in dosego gotove zmagave. Nato je še omenil, da so zbrana vsa sredstva, ki jamčijo uspešno setev, hitro žetev in pa razdelitev. Strogo pa se bo postopalo proti vsem poskusom izbegavanja in kršenja uredbe.

Po podpredsednikovem poročilu je prišlo do obširne in živahne razgovora, iz katerega je bilo vidno, da je sedanja setev žitaric prav zadovoljiva. Poleg tega so predlagali, da bi pospeševali setev nekaterih žitaric v južnih krajih, ki ne uspevajo tako dobro v severnih krajih.

Iz Srbije

»Izbračica« je naslov Trifkovičeve komedije, ki je bila obnovljena in te dni spet zaigrana v Belgradu. Ze 72 let je niso igrali, zdaj so to vedro komedijo otihi pozabili in je na odru belgrajskega gledališča imela prav lep uspeh.

Amnestija je bila podeljena s strani finančnega ministra s posebno uredbo za vse carinske kazni, katerim so krivci zapadli po 6. aprilu 1941, ako kazni ne presegala vsote 50.000 din.

Draginjske doklade je začela deliti svojim uslužbenecem niška mestna občina. To je menda edina občina, ki se tako zavzema za svoje uslužbence. Mestni proračun predvideva milijon dinarjev za najsiromašnejše.

Nova lista spekulativov je bila objavljena. Zopet so kaznovali veliko število brezvestnih prekupčevalcev ali navijalcev cen.

Proletkomunistični zbori, ki jih prirejajo v okoličja Valjeva, lepo uspevajo in ljudje jih obiskujejo v velikem številu.

Komisariat za cene je izdal plakat s sledečo vsebino: »Če vam kaj prodamo po višji ceni kakor je predpisana ali če se bavimo s črno borzo, nas izvolite tožiti na policijsko oblast ali na Komisariat za cene in dnevnice.« Ta lepak so prejeli vsi trgovci, gostilničarji, delavnice in podobni obrati in ga morajo imeti obsežnega na vidnem mestu svojega lokala.

Prosvetni minister dr. Jonić je izdal poslanico srbski mladini, ki se zdaj šola za bodočnost. Podčrtal je posebno nogo naloge današnje srbske mladine in potrebo temeljitega dela, ki postaja danes edino vodilo.

Deset tisoč ljudi se je v Belgradu že prijavilo, da žele obdelati svet, ki je v Belgradu na razpolago, pa še ni obdelan. Kakor znano, so zdaj morali prijaviti ves neobdelani prostor, ki bi prišel v poštev za zelenjavo in podobno. Mestna občina zdaj te prostore daje v najem, in sicer na odškodnino 20 par za kvadratni meter.

Akademijska likovne umetnosti v Belgradu, ki je nekaj časa počivala s svojim delom, je spet odprta in se vrši reden pouk.

General Nedić ob obletnici belgrajskega upora

Beograd, 28. marca s. Za obletnico pristopa Jugoslavije k trojnemu paktu je imel predsednik srbske vlade general Nedić govor, v katerem se je spominjal zgrešenosti politike tistih političnih pustolovcev Jugoslavije, ki so Jugoslavijo spravili v službo Anglije. Ta politika je srbsko ljudstvo spravila na pot nevarnosti, kar je pripeljalo potem do vojne in do katastrofe. Nedić ugotavlja, da je Srbija prav za prav postala le najemnica Anglije na Balkanu in s tem dejstvom samim je bila zapisana porazu. Pristop bivše Jugoslavije k trojnemu paktu pa bi zajamčil neodvisnost in omejenjsko nedotakljivost države in s tem obenem zaščitil tudi življenjske koristi srbskega ljudstva. Sovražnik srbskega ljudstva, Churchill, in judovsko-boljševsko-masonska klika so pred vso zgodovinsko tisti, ki so odgovorni za strmoglavljenje jugoslovanske države in za njen propad v treh dneh. Predsednik srbske vlade Nedić je potem posebej poudaril, da tvori srbsko ljudstvo del evropske celine in da zato mora vztrajati pri delu za uvedbo nove Evrope pod vodstvom sil Osi. Naloga srbskega naroda je v tem, da preobliči svoje življenje in ga prilagodi novi bodoči Evropi.

Dr. Josip Čerin — 75 letnik

Jutri, na evetno nedeljo pred 75 leti, se je v Komendi pri Kamniku rodil dr. Josip Čerin. Njegovo ime je vsekakor ozko povezano s slovensko produktivno in reproduktivno glasbo. Jubilar je bil vnet ljubitelj mladine, ki je ljubila glasbo, in neumoren dirigent številnih orkestrrov in zborov.

Svoje glasbeno življenje je začel jubilar leta 1890. v Inomestu kot nevojodja. Tedaj je bil star komaj 23 let. Celih 37 let nato pa je neumorno deloval na področju orkestralne pa tudi zborovske glasbe. Prva leta po povratku iz tujine je bil koncertni vodja Glasbene Matice in prav njegova zaslug je, da je med takratna izvajana dela vnesel tudi Smetanovo simfonično pesnitev »Iz čeških lofov in gajev«. Pod njegovim vodstvom je dalje izvajala Matica Schubertovo 7. simfonijo, Mozartov »Requiem« in Bachov »Matevžev pasijon«. Te izvedbe so bile za naše takratne razmere izredno umetniško doživetje. Za pevski zbor Matice pa je priredil takrat zbirko slovenskih umetnih, narodnih in ponarodnih pesmi, ki še danes predstavljajo sijajno zbirko slovenske zborovske glasbe.

Po teh prvih uspehih doma ga je želja po spopolnitvi gnala na Dunaj, kjer si je ustvaril pozicijo vojaškega kapelnika. Na raznih službenih mestih ga je pot zanesla tudi v Budimpešto in Prago. Po končani svetovni vojni se je takoj vrnil v Ljubljano, kjer je ustanovil zgledno vojaško godbo, s katero je priredil čez 30 simfoničnih koncertov, da ne omenimo nedeljskih koncertov v Zvezdi.

Razen vsega tega velikega dela pa jubilar ni zanemarjal skladateljskega udejstvovanja. V tem pogledu je njegovo delo vzorno. Veliko in uspešno je bilo tudi njegovo delo zlasti na področju slovenske glasbene zgodovine. Znanstveno pomembna so dr. Čerina raziskavanja naše starejše cerkvene pesni.

Jutrišnjemu jubilaru smo lahko hvaležni za vse, kar nam je dal na glasbenem polju, mu želimo še mnogo srečnih in zadovoljnih let!

Veliki teden je pred nami — v tem

tednu tudi veliki pelek, ki je prvi pelek v mesecu, ko bi se morale opravljati pobožnosti deveterih prvih petkov. Ker pa na veliki pelek ni obhajil, v aprilu pobožnosti deveterih prvih petkov torej odpadejo in se bodo nadaljevale s prvim petkom v maju.

Vendar naj vsi, ki opravljajo pobožnost deveterih prvih petkov, opravijo sv. spoved in sv. obhajilo tudi v aprilu — najlepše stole to veliki teden, v torek, sredo ali na veliki četrtek!

Mesec majnik bo ves posvečen Mariji; loda lelos tudi Presv. Srcu Jezusovemu. Pripravljene so posebne šmarnice, ki bodo po vseh cerkvah. Vodilna misel šmarnic je: »Naša Gospa Presv. Srca«. — Šmarnične pobožnosti naj bi bile že priprava družin na posvečitev Presv. Srcu Jezusovemu. — Zalo ponovno prosimo preč. g. župnike, da čimprej naroče dovolj slik Presv. Srca Jezusovega, ki so za posvečitev vsaki družini potrebne. — Slike naročite na:

Pripravljalni odbor deveterih prvih petkov — Miklošičeva 7 (Pr. zv.), Ljubljana.

Zatamnitev od 20.30 do 6.30

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svoji naredbi z dne 6. junija 1941-XIX, št. 42, in z dne 2. marca 1942-XX, št. 38, in smatrajo za potrebno, da se določi nov čas za zatamnitev, odreja:

Člen 1. Do nove odredbe se morajo upoštevati predpisi o zatamnitvi od 20.30 do 6.30 ure.

Člen 2. Drugi predpisi, ki jih obsega navedba z dne 6. junija 1941-XIX, št. 42, ostanejo nespremenjeni.

Člen 3. Ta navedba stopi v veljavo dne 28. marca 1942-XX.

Ljubljana, dne 23. marca 1942-XX.

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

Vel. Poljane. »Slov. dom« bomo začeli dostavljati na dom tudi v Ortneku in na Velikih Poljanah. List prihaja že po 4. uri popoldne, tako da ga dobe naročniki že na dan izida. Casopis lahko naročite pri raznašalci ali pa pri našem zastopniku g. Janezu Prijatlju, št. 23. Pri njem lahko naročite tudi ostale casopise in »Slov. knjižnico«.

Je iz belega muselina in neznatno izrezano. Pod sijajno srebrno verižico se boči oblika njenih še nerazvitih prsi.

Odpreta vrata pri plotu neke pristave, gresta med grede in sedeta.

»Draga moja,« pravi Luce Rožici, počutim se vsa tako...»

»Kako?«

»Se sama ne vem... Zdi se mi, da si želim nekaj, kar sama ne poznam.«

»A kaj?«

»Prav za prav še želja ni... Vznemirjena sem, ko se budim...«

Nenadoma se pod sončnicami žalostno oglašajo bele pure.

»Solze ti silijo v oči, draga Luce... malo prej si bila pa tako vesela.«

»Slabi mi od vonja magnolije.«

»Dušica, pa ni mar nekaj drugega, ne vonj magnolije?«

Na strehi pristave se čuje v svečani tišini sončnega žara kljuvanje golobijh kljunov.

»Luce, povej mi!«

»O, Rožica...«

»Ga ljubiš?«

»...«

Nad grmi ribezna krožijo v zlatu zvonastih buč roji čebel.

»Ze dolgo?«

»O, dolgo...«

»In vé?«

»Mora...«

»In kako je zvedel?«

»O, draga moja...«

»Kako je zvedel, povej mi!«

»O, da, da se izjokam na tvojih kolenih! Tako mi odlega... Povej, če te od tega ne bole tvoja draga kolena?«

(Dalje.)

Rožica

Roman o šepasti deklici

Tu je tudi predelce z rastlinami, ki spe in ki jih ujece Tom posebno proučuje; to so mimoze, ki jih devajo v nedra mladih deklet in so, morda prav zaradi tega, obojene, da spe; med njimi je neka rastlina, ki ima na vsakem listu po tri srca... in ta srca se v somraku privijajo drugo k drugemu, da jim ni mraz... O čem bi utegnile sanjati te rastline? Ujeec ji je dejal, da misli van Tiegheem, veliki botanik, ki ga on večkrat navaja, da so te rastline prišle morda z meseca in da so jih na zemljo zanesli zvezdni utrtniki. Mislim, da sanjajo o svojih eetricah, ki so ostale na kontinentih zvezd, katere gleda ona ponoči, na obalah Morja kriz ali Zaliva obupa... Kakšne so mlade deklice na mesecu... Njihova polt mora biti zelo blede. Se tudi one sprehajajo s svojimi ženini v svetlobi zemlje, kakor se zemeljske deklice šetajo v mesečini? Ali so tam mlade deklice?... Ali so na mesecu nadložne mlade deklice, ki ne bodo nikdar ljubljene, niti ne bodo vedele, kaj je ljubezen?

Ujeec Tom je nadvse srecen, da lahko daje pojasnila vsej tej mladini, ki so se ji radoznalo pridružile telka Virginija in babica d'Anis. Johannes Arnoustégny vodi babico pod roko.

»Vidite,« pravi ujeec Tom, »to zrnce, ki sem ga ovil z bombažem? To je zelo staro seme, seme heliotropa, ki so ga našli v nekem sarkofagu... Morda bo vzkalilo...«

»Oh, gospod Tom!... Seme smrti?«

»A predstavljate si še naprej to čudežno stvar,« nadaljuje botanik, »da v tem semenu bdi že toliko stoletij drobna kal... Med tem časom so se prestoli rušili do tal, vulkani so požirali otočja, Kristus je bil pribit na križ, ta drobni atom rastlinskega življenja pa je v svojem skromnem zavetišču

potreboval komaj kapljico vode, da je s svojim eladkim vonjem preživel kraljice, ki so se rodile, otčija, ki so se ponovno ustvarjale in križ, ki so ga križarji-oslavci svetega groba spet postavili! In s čem se je branilo to semence v teku tolikih stoletij?... Samo z drobcem škroba...«

»Coralie! Razbila boš steklenico!«

»Pa kaj potem? Tak pusti me...«

»Mislija sem,« je rekla polglasno Kristina, »da je škrob samo za trdenje ovratnikov...«

»Molči, ne govori neumnosti!«

»Nekega dne pa,« je zaključil ujeec Tom, »nekega dne pa je ta ubogi izgubljeni semenček padel v moje roke... In prav ta semenček, ki je poleg kake mumijske dremal v temi, kar povsem kaže, da bo razprl svoje sinje cvetne grozde. In morda bo, otroci moji, prav isti heliotrop, — kdo vé? — ki ga je postavil kak egiptovski knez na trupu bitja, ki je obupoval zaradi njegove smrti, rodil drugi heliotrop, katerega cvetove boste poklanjale svojim zaročencem.«

»Nikoli ni prezgodaj,« je pripomnila Johannes telka Virginija, ki je bila vedno sentimentalna, »govoriti mladim ljudem o zaroki...«

Ko je začul to nepričakovano pripombo, je prasnili ujeec Tom v smeh.

Rožica pa se je razžalostila, pogledala najprej Johannes, potem Luce. In rekla si je:

»Morda je bila ta mala egiptovska princeska lepa kot Johanns. Mrtvecem mora biti zelo milo, ko oni, ki žalujejo za njimi, stavljajo nanje cvet... Ta egiptovska princeska je morala sedeti tako, kakor sem to videla na slikah: nepremična, roke z dlanmi na nogah, suhih ko preslica, na glavi pa je imel neke vrste čelado... Toda vedno ni bila tako otrpla... Morala je biti živahna, da je skakala ob sviranju cimbal na svetega slona... Morda je bila živa kakor Luce... in je dražestno hodila...«

III.

»O, draga moja, ne morem se odločiti, da bi vstala

Najvišje cene na ljubljanskem živilskem trgu

Po dogovoru z zastopnicami in zastopniki konsumentov, pridelovalcev in prodajalcev je mestni tržni urad Visokemu Komisariatu spet predložil najvišje cene za tržno blago v Ljubljani ter jih je ta odobril.

Z odlokom VIII-2 št. 21-5 Visokega Komisariata za Ljubljansko pokrajino veljajo za Ljubljano določene najvišje cene od ponedeljka 30. marca 1942-XX. Zjutraj dalje, dokler ne izide nov cenik.

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati, so naslednje:

Zelnate glave na drobno izpod 10 kg 2 L; zel-nate glave na debelo 1.50 L; kisel zelje zeljarjev z obrtnim listom na drobno 2.50 L; kmečko kisel zelje na drobno 2 L; repa na drobno izpod 10 kg 0.75 L; repa na debelo 0.60 L; kislja repa 2 L; otrebljeno rdeče zelje 3 L; otrebljeni ohrovt 2.50 L; repne cime 1 L; brstnat ohrovt 5 L; kolerabice 3 L; rumena koleraba 0.90 L; rdeča pesa 3 L; rdeči korenček brez zelenja 3.50 L; rumeno korenje na drobno 1 L; črna redkev 1.20 L; osnaženi hren 3 L; šopek zelenjave za juho s korenčkom 0.50 L; peteršilj 4 L; por 3.50 L; zelena 4 L; domača čebula 2.50 L; šalota 3 L; česen, 25 glav na kg 5 L; otrebljena endivija 4.50 L; narezani neotrebljeni motovilci 6 L; otrebljeni domači radič (cikurija) 4 L; v škafih gojeni suhi radič 10 L; melika spinač 5 L; liter suhih bezgovih jagod 6 L; kilogram suhega šipka 8 L; kilogram suhega lipovega cvetja 20 L. Domača jabolka I. vrste: kanadka, bobovec, gambovec, dolenska voščenska, kaseleka in Baumannova reneta 7 L; II. vrsta: tafeleček, rožma-

rinček, carjevič 6 L; III. vrsta: vsa druga zdrava drobna jabolka 5 L. Domači orehi 11 L; orehova jedra 1.38 L; orehova jedra II. 35 L. Jajca 1.75 L komad.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Opozarjamo pa, da vse te cene veljajo samo za blago, pridelano v Ljubljanski pokrajini, ker je za iz drugih pokrajin uvoženo blago v veljavni cenik za zelenjavo in sadje št. 12 na rumenem papirju. Posebej pa opominjamo prodajalke in prodajalce, da mora biti po teh cenah na prodaj vse blago v takem stanju, kakor je opisano v ceniku. Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo biti vidno označene pri vsem v ceniku navedenemu blagu ne samo na Vodnikovem in Pogacarjevem trgu in na živilskem trgu v Mostah, temveč sploh pri vseh prodajalcih in prodajalcih po vsej mestni občini ljubljanski.

Zastopnice in zastopniki konsumentov so pa izrazili še posebno željo, ki jo prav toplo priporočamo vsem pridelovalcem zelenjadnih sadik. Ker bomo letos za vrtove potrebovali mnogo več sadik kot prejšnja leta, prosimo vse pridelovalce sadik, naj ne mečejo sadik, ki jih več ne bodo potrebovali, na kompost ali drugam, temveč naj jih ponudijo svojim znancom in sosedom, da ne pride niti ena sadika v niš. To prošnjo bodo gotovo radi upoštevali prav vi, saj tudi med nepoklicnimi vrtnarji dandanes gotovo ni nobenega, ki bi ne upošteval potrebe svojega bližnjega. Čim več zelenjave bomo pridelali, tem cenejša bo in tem več jo bomo imeli. Ne zavrzite torej niti ščepca semen in nobenega zrna, zlasti pa ne zavrzite nobene, drugim tako potrebne sadike!

V treh vrstah...

V celjskem političnem okrožju je zdaj vsega skupaj 22 otroških vrtec. Otrok prihaja v te vrtece okrog 700. V kratkem bodo odprli spet 6 novih vrtec za 270 otrok. Spomladi bodo odprli nadaljnjih 7 vrtec za 410 otrok. V načrtu je še 19 otroških vrtec za 1000 otrok. Tako da bo v bližnji bodočnosti v vsem okraju 44 otroških vrtec, v katerih bo vsega skupaj 1400 otrok. Glavni cilj, ki ga hoče oblast doseči, je ta, da bo imela vsaka občina po dva otroška vrta.

Mariborska zadružna mlekarica je pred kratkim sklicala sestanek vseh dobaviteljev mleka za mariborsko mesto. Na sestanku so se pogovorili, kako preskrbeti čim točneje oskrbo mesta z mlekom. H koncu so ugotovili, da je mleka za mesto dovolj in da ustreza tudi vsem zdravstvenim predpisom.

Nadporočnik Trenk prireja po Spodnjem štajerskem skiptična predavanja, ki prikazujejo nemškega vojaka v bojih po vseh bojiščih. Sam Trenk je bil v bojih na Norveškem, Finskem in v Rusiji. Preteklo sredo je predaval Trenk tudi v Mariboru o junaštvu nemških vojakov.

D-želni svetnik na Gorenjskem dr. Hinteregger je sklical člane upravnega odbora okrožne hranilnice na prvo sejo. Na seji so sestavili odbor in so obravnavali tudi pravnj položaj mestne hranilnice v Radovljici in likvidaciji in radovljiške okrožne hranilnice. Končno pa so obravnavali vprašanja posojil, obrestne mere, najvišjih in najnižjih vlog ter razna organizatorična in personalna vprašanja. H koncu so ugotovili, da uživa radovljiška okrožna hra-

nilnica s svojima dvema podružnicama med gorenjskim prebivalstvom veliko zaupanje.

Leščanke so imele pred dnevi prvo popul-dansko zborovanje. Na zborovanju je govorila tudi strankina odposlanka iz Celovca, ki je predavala zborovalkam o skupni borbi Koroške in Gorenjske proti boljševizmu.

21. in 22. t. m. so se zbrali v Gozdu-Mar-tuljku voditelji krajevnih skupin in uradni po-litični voditelji iz Radovljice, Kranja in Kam-nika z okrožnimi političnimi voditelji. Bilo je govora o geopolitični legi Gorenjske, o bodo-čem izobraževanju političnih vodij in o propa-gandističnem delu po posameznih krajevnih skupinah. Vodja mladinske skupine je dal smer-nice za mladinsko delo ter sporočil, da se je za dela na Koroškem prijavilo 1200 fantov in deklet.

Pevska in igralska družina iz Spitala je na-stopila v lepih narodnih nošah v Bohinjski Bi-strici. Izvajala je razne plesne in pela domoljub-ne pesmi. Domačini so prireditev lepo obiskali.

17. t. m. je bilo v Litiji ustanovljeno nem-sko pevsko društvo. Za člane so se prijavili le člani nemške narodnosti.

Na zborovanju mladih učiteljev in učitelj-ic v Kamniku je bilo sklenjeno, da bodi prva na-loga učiteljskega dela sodelovanje med solo in otroškimi vrty. Okrožni šolski svetnik je go-ovoril o nalogah vzgoje, otroška strokovna vodi-teljica pa je zbranim učiteljem pojasnila zgo-dovinski razvoj nemškega otroškega vrta. Po-poldne so si zborovalci ogledali otroški vrtec v Ihanu, kjer so videli otroke pri zabavi, jedi in delu. Ihanški otroški vrtec je prvi v kamniškem okraju.

Novice iz Države

Poskusna mobilizacija liktorske mladine. Za velikonočne počitnice, ki jih praznuje šolska mladina, bo vodstvo liktorske mladine priredilo neke vrste poskusno mobilizacijo. Vsak organi-zirani član bo dobil pismeno obvestilo, kdaj in kje se mora zglasiti. Naka se bodo strnjeli od-delki vadili v orožju in drugih vajah. Poskusna mobilizacija bo v dneh od 2. do 12. aprila z iz-jemo 4., 5. in 6. aprila. Učili jih bodo tudi v po-znavanju in rabi orožja, zbirali bodo razne ob-rabljene surovine in obiskovali vojaške ranjen-ce ter vojne sirote. Vsa vaja naj bi imela na-men pripraviti liktorsko mladino na veliko uro, ko bo domovina zmagala.

Finančni minister ima pooblastilo, da uredi vprašanje razdelitve in prodaje tobaka in to-bačnih izdelkov. Rimski uradni list je prinesel posebno uredbu, ki daje finančnemu ministru pooblastilo, da po svojem preudarku lahko spre-minja vrste tobačnih izdelkov in sme urediti tudi razdeljevanje in prodajo vseh vrst mono-polskih izdelkov. Finančni minister lahko to pooblastilo takoj izrabi. Njegove tovrstne od-ločbe bodo imele veljavo najdlje do šest me-secev po končani vojni.

Dva juda opetnajstila štiri druge. Med ita-lijanskim ljudstvom je znana rečenica: Kadar se dobita dva juda, se delo začne, kadar se sni-dejo trije, nastane banka, kadar pa so štirje, se rodi goljufija. Tako nekako se je dogodilo v Genovi na spomlad predlanskega leta. Nekje v mestu se je znašla družba šestih judov. Dva med njimi, neki Kram Ludvik in Kram Robert, sta obljubila drugim štirim judom, da jim bosta dobila potne liste in vse ostale potrebne doku-mente za odhod v Mehiko. Takrat so mnogi judje iz vseh evropskih držav bežali iz Evrope in si pridobivali potne dovolilnice in potrebne dokumente s podkupovanjem ali pa celo ponar-janjem. Takšne afeze so se pojavljale po-vsod. V opisanem primeru sta brata Kram obljubila štirim judom, da jim bosta dobila dovo-ljenje za potovanje v Mehiko, sveda morajo takoj plačati 7400 dolarjev. Govorila sta, da imata dobre zveze z neko mehiškansko ose-bnostjo kakor tudi z višjimi italijanskimi oblast-mi. Oni štirje so jima šli na limanice in polo-žili visoko vsoto dolarjev. Toda Krama sta de-nar pobrala, pa se nista več javila. Ko je na-stopil čas odhoda, so štirje judje dobili neke dokumente, toda tedaj, ko so se hoteli ukrcati na ladjo, so odšli razočarani, kajti kontrolni organi so ugotovili, da so dokumenti ponare-jeni. Morali so v ječo, goljufa pa sta jo z de-narjem pravočasno popihala v tujino.

Športni drobiž

Kakor smo že poročali v našem listu, se bosta 5. aprila pomerili na zelenem polju italijanska in hrvaška nogometna reprezentanca. Hrvati se za to srečanje temeljito pripravljajo, prav tako pa tudi Italijani. Italijanski zvezni kapetan je povabil na zadnje trening-tekmone naslednje igralce, izmed ka-terih jih bo potem izbral končno 11, ki bodo zasto-pali italijanske barve. Te se si je izbral: vratar Maesetti (Roma); Grifanti (Fiorentina) in Ferrari (Bologna); branilci Pagotto (Bologna), Sar-delli (Genova) in Rava (Juventus); kriljska vr-sta Depetreni (Juventus), Gallea (Torino), Andre-olo (Bologna) in Grezar (Triestina), napadal-na vrsta Biavati (Bologna), Loich (Venezia), Arcari (Bologna), Piola (Lazio), Mazzola (Venezia), in Ferraris (Torino).

V nedeljo bodo po celi Italiji nadaljevali s pr-venstvenimi tekmami za naslov nogometnega pr-vaka. V A-razredu bodo na sporedu tebe tekme: (v oklepajih navajamo tudi rezultate prvih srečanj): V Milano — Milano:Fiorentina (3:4); Livorno — Li-vorno:Ambrosiana (1:1); Modena — Modena:La-zio (1:2); Roma — Roma:Atalanta (2:2); Napoli — Napoli:Liguria (1:2); Bologna — Bologna:Torino (0:1) Torino — Juventus:Triestina (0:3); Genova — Genova:Venezia (1:2).

V B-razredu ki po svoji zanimivosti prav nič ne zaostaja za A-razredom pa bodo tale srečanja: Bari — Bari:Savona (3:2); Prato — Prato: Alessandria (0:2); Vicenza — Vicenza:Pro Patria (0:0); Udine — Udinese:Pescara (0:1); Fiume — Fiumana:Padova (2:7); Lucca — Lucchese:Reggia-na (1:3); Novara — Novara:Pisa (3:0); Siena — Siena:Fantulla (1:3); Brescia — Brescia:Spezia (2:4).

V A-razredu bo to že 22. kolo in sedmo po-vratno kolo. V B-razredu pa je prav tako 22. kolo vendar pa še 5. povratno kolo, ker je več klubov. Zagrebški oziroma hrvaški hokejisti so od-igrali hokejsko tekmo v Milano. Proti kom-biniranemu italijanskemu hokejskemu moštvu so Hrvati gladko izgubili z 2:4. Za Zagrebčane so igrali nekateri igralci ki tudi Ljubljancem niso neznani: Weiner, Kovačević, Klobučarič, Stupetič, Smidek, Basič, Belak, Miočka in Tomič. Sodnika pa sta bila izmenoma Italijan Talamona in na Hrvat Valušnik.

Ljubljana

Koledar

Danes, sobota, 28. marca: Janez Kap. Nedelja, 29. marca: Cvetna nedelja.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta.

Nedeljsko zdravniško službo bo opravljal od sobote od 20 do ponedeljka do 8 mestni zdravnik dr. Logar Ivan, Cesta 29. okto-bra 7, telefon 41-58.

Pokrajinska delavska zveza v Ljubljani obve-šča svoje člane vseh sindikatov, da naj pridejo po svoje članke izkaznice, katere se dele vsak dan med uradnimi urami od 9 do 14. — Skupina šofer-jev pa deli izkaznice samo v torek in petek od 10 do 12.

Na II. ženski realni gimnaziji v Ljubljani se začne v ponedeljek 30. marca zopet redni pouk. Do velikonočnih počitnic, ki se začno v četrtek 2. aprila, je razpored naslednji:

Na osnovni šoli na Viču imajo pouk v pone-deljek ob tri četrti na 14 IV.-abcd in V.-a razred, v torek ob 8 vsi oddelki IV.—VII. razreda.

Na trgovski akademiji v ponedeljek ob pol 14. razredi II.-b, III.-c in III.-d; v torek, 31. marca II.-c, III.-a in III.-b in v sredo, 1. aprila II.-d, III.-c in III.-d.

V dvorazredni trgovski šoli (poleg trgovske akademije) pa v ponedeljek I.-a in I.-c; v torek I.-b in I.-d, v sredo I.-c in II.-a, ob pol 14.

Za ponedeljek velja stari urnik. Razpored in novi urnik sta nabita na oglasni deski v veži učiteljske šole.

Obvezno javno cepljenje koz za otroke, rojene leta 1941 in one, ki so bili lani cepljenja oproščeni, bo tudi letos opravil mestni fizikat majnika me-seca. Kakor vsako leto bodo sveda tudi letos starši o pravem času obveščeni po časnikih in z le-paki, razen tega bodo pa starši vseh onih otrok, ki morajo biti letos cepljeni, tudi še pismeno povab-ljeni. Cepljenje bo na vseh straneh mesta, da bodo vsi otroci lahko prišli na vrsto.

Osebnne izkaznice. Oni prebivalci mestne ob-čine ljubljanske onstran kontrolne črte, ki sami ne morejo priti po svojo osebno izkaznico, za katero so že prosili, in oni, ki te izkaznice nujno potrebu-jejo in jih še nimajo, naj se obrnejo na najbližji okoliški občinski urad na Ježici, Devici Mariji v Polju, Dobrunjah, Rudniku, Igu, na Dobrovi in Brezovici. Ti občinski uradi bodo prevzeli prošnje in podatke za osebne izkaznice ter jih dostavili ljubljanskemu mestnemu poglavarstvu, nato bodo pa ti uradi spet posilcem dostavili izgotovljene osebne izkaznice. Za prebivalce Zg. Šiške, Dravlj in okolice pa posluje še nekaj čas poslovalnica mestnega poglavarstva v šoli v Zg. Šiški ter naj se prizadeji obračunati na to poslovalnico.

Ravnateljstvo I. mešane meštanske šole na Viču v Ljubljani sporoča svojem učiteljskemu zboru, svojim učencem in učenkam, da se prične redni šolski pouk v ponedeljek, dne 30. marca ob tri četrti na dve popoldne v poslopju ljudske šole na Viču. Pouk za vse razrede bo ob ponedeljkih, torkih, četrtek in petkih po urniku, ki jim bo ob-javljen v ponedeljek. Ta dan zberejo gg. razredni ki učence(ke) svojih razredov na dvorščici, za pri-mer slabega vremena pa na šolskih hodnikih. — Ravnatelj

Ljubljansko gledališče

Drama:

Sobota, 28. marca ob 17.30: »Človek, ki je videl smrt.« Izven. Zelo znižane cene od 12 lir na-vzdol.
Nedelja, 29. marca ob 14: »Jurček«. Mladinska predstava. Izven.
Ob 17.30: »Zaljubljena žena«. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol.
Ponedeljek, 30. marca: zaprto.

Opera:

Sobota, 28. marca ob 17: »Sveti Anton, vseh za-ljubljenih patron.« Izv. Znižane cene od 15 lir navzdol.
Nedelja, 29. marca ob 11: »Indija Koromandija«. Premiera mladinske operete. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol.
Ob 17: »Don Pasquale«. Izven. Cene od 18 lir navzdol.

Nedelja v Drami. Ob 14 P. Golie mladinska igra: »Jurček«. Pesta bajka za mladino. Veselo, zabavno dejanje, ki pokaže dogodivščine neumnega a dobrega ljudka in treh popotnih godcev. Bajna bitja, živali itd. nastopajo v tej ljubki pravljici. Re-žiser in inscenator: B. Stupica, scenska glasba: B. Adamič. Cene od 15 lir navzdol. — Ob 17.30: Cen-zato: »Zaljubljena žena«. Sodobna slika iz življenja. Osrednje dejanje je borba žene in ljubice za ljubezen zakonskega moža. Režiser: prof. Sest. Zni-žane cene od 12 lir navzdol.

BUDINO con PESCE // RIBJA PASTETA

Oggi che l'alimentazione dev'essere regolata con estrema razionalità, il Budino La Rocca merita ogni preferenza come alimento completo. Entrano nella sua composizione pesce, olio puro d'oliva e verdure, tre elementi basilari, di altissimo te-nore nutritivo e squisitamente appetitosi.

Dandanes, ko mora biti vsa prehrana urejena s skrajno racionalnostjo, zasluži pač RIBJA PASTETA La Rocca vsako prednost kot popolno hranilvo. V njeno zmes je vmešano ribje meso, čisto olivno olje in zelenjava, tri osnovne vrstine, ki so redilne in izredno tečne

LA ROCCA

KONE GREENEJEV

S. S. van Dine KRIMINALNI ROMAN 28

Oprostite mi pa, če vam priporočam, da je preveč ne vznemirjate. Zaradi svoje bolezni se zelo hitro razburi in mnogo zahteva.

»Veseli me, da ste se spomnili gospe Greenejeve, gospod doktor,« je pripomnil Vance. »Ravnokar sem vas hotel vprašati, kakšne narave je njena ohromelost.«

»To je ohromelost v nogah v zvezi s krči, ki jih povzroča prevelik pritisk na hrbtenico. Ni to pojav krčenja udov. Nenadno jo je napadlo pred de-setimi leti, ne da bi čutila že prej ka-kšne motnje. Ni mogoče storiti nič dru-gega, razen da ji damo vso možno udobnost in določeno dozo strihnina, da ji srce ne odpove.«

»Ali ni možno, da bi bila to živčna ohromelost?«

»Kaj šel Nobenega znaka živčnosti ni. Ah, da, zdaj vem. Ne, ne, nobenega upanja na ozdravitev ni. Gre za orga-nično paralizo.«

»Kaj pa sušica?«

»Da, to je izrazit primer, ko se člo-veku mišice suše.«

»Hvala lepa, gospod doktor,« se je zahvalil Vance in se s hrbtom naslonil na naslanjač.

»Ah, zakaj neki? Vedite pa, Mark-ham, da sem vam pripravljen poma-gati v vsem, kar je le v mojih močeh. Vi me samo pokličite.« Znova se je priklonil in odšel.

»Pojdimo,« je velel Markham, »zdi se mi, da so nam ukazali, naj se poka-žemo.« Bil je videz, da je Markham na svojem obrazu zaman poskušal prikriti, kako je naniž vplival skrivnostni umor Greenejeva gospa na je sprejela s smešno vljudnostjo.

»Vedela sem, da boste uslišali proš-njo uboge bolnice,« nam je dejala in se prisiljeno nasmehnila, čeprav sem se navajena, da se nikdar nihče zame ne zmeni. Nihče ne posluša mojih želj.«

»Je dobro tako?« je vprašala po-strežnica, ko ji je že spet popravila goro blazin.

»Vam je tako in tako vseeno, ali se počutim dobro ali ne,« se je pritoževala stara gospa. »Kdaj bi že lahko šli. Ved-no ste tu, da me nadlegujete. Čisto nič ni bilo treba popravljati blazin vprav zdaj. Je že dobro, obrnite se in pojdite v Adino sobo.«

Postrežnica je odšla z globokim vzdihom in zaprla vrata za seboj.

»Nihče ne razume, koliko jaz trpim

zaradi Ade,« je začela stara gospa. Njen glas je postal pri tem spet vlju-den. »Kar oddahnite se bom, ko bo Ada spet okrevala in bo spet lahko pre-vzela svoje pošte. Toda, ne bom se pritoževala nad njo. Postrežnica morda stori vse, kar le more. Izvolite eesti, gospodje! Kaj bi dala, če bi lahko ta-kole stala kot vi. Nihče, prav nihče ne razume trpljenja uboge hrome ženske.«

Markham je odklonil stol ter odv-rnil, čim je nehala govoriti:

»Razumemo vaš žalostni položaj. Gospod doktor je dejal, da me kličite.«

»Da,« je pritrdila, »želela sem vas prositi za neko uslugo...« Markham se je priklonil brez besede, ona pa je nadaljevala: »Rada bi vedela, če se bo ta blažena preiskava še dolgo nadalje-val. Zdi se mi, da je bilo dovolj trpljenja in sitnosti. Toda, kaj pomenim jaz? Preveč sem v skrbeh za čast in dobro ime Greenejevih.« (V njenem glasu se je izražala neka ošabnost.)

»Toda, kaj si bom klicala v spomin ošte-tek, da gre za škandal? Jaz si želim le miru, pokoja, gospod Markham. Ne za-htevam, da bi se stvar nadaljevala. Za-kaj morajo v mojo hišo vdirati polici-sti? Morda zato, ker sta Julija in Che-ster prejela zasluženo kazen, ker se nista nikdar brigala zame? Vi nimate nobene pravice preiskovati moje hiše in me na ta način vznemirjati. Nisem se mogla odpočiti niti eno samo minu-to in se ne morem oddahniti od bole-čin, ki jih čutim v hrbtu.« Dvakrat ali trikrat je globoko vzdihnila, potem pa nadaljevala: »Res je, ne bi mogla pri-

čakovati, da bi moji brezsrčni otroci ravnali lepše z menoj, toda zakaj me hočete vi, gospod Markham, mučiti, vi, ki niste domač? Kruto in nečloveško je to!«

»Res, zelo žal mi je, gospa, da vas žali navzočnost uradnih oseb,« je odv-rnil Markham strogo, »toda drugače res ni mogoče biti. Moja dolžnost je, nadaljevati s preiskavo, da se zločin odsodi, kakor zahteva pravica.«

»Pravica?« ga je zavrnila stara gos-pa. »Pravici je bilo že zadosteno. Pri-šla je kazen nanje, ker so toliko let grdo ravnali z menoj.«

Sovaščito stare gospe do njenih mrtvih otrok ter njeno cinično veselje nad tem, da sta bila Julija in Chester kaznovana, je bilo nezaslišano in se je Markhamu do dna zastudilo.

»Naj bo vaše razpoloženje, gospa, nasproti zločincu, ki vam je umoril si-na in hčerko, kakršno koli, ne morem se odpovedati svoji dolžnosti. Ali želite govoriti z menoj o zločinu?«

Stara ni odgovorila in njen obraz je izražal jezo, ki pa je bila brez moči. Srdito je pogledala Markhama.

»Ne,« je dejala slednjic in nekoliko omilila svoj izraz. »Lahko greste, ni-mam vam povedati nič več.«

»Vedel sem, Markham,« je pripom-nil Vance ko sta potem spet prišla v dvorano. »Tale stara nora ženska ima vendar nekaj tudi prav. Prav pravi, da bi bilo treba že končati s to preiskavo.«

»Toda, kako?«

»Odkrili smo različne sledi, za kate-rimi moramo iti, gospod Vance,« je od-

vrnil Heath svečano, toda brez vsakega navdušenja. »Razvozlati vprašanje stopinj, najti samokres. Na razpologo so nam prstni odtisi in tudi izpovedi slu-žinčadi se izpolnjujejo. Ne vem, kaj se bo zgodilo v bližnjih dneh. Preden bo noč, bo na delu vsaj ducat policijskih agentov, da s svetlo lučjo posve-tijo v ta grdi zločin.«

»Kar preveč vneti ste, gospod na-rednik. V ozračju te hiše je treba iska-ti zločince, ne kje drugod. Resnica se skriva tu, v teh starih sobah in morda celo v tejle dvorani.«

Njegov glas je bil nemiren. Mark-ham ga je pozorno pogledal:

»Morda imaš prav, Vance, toda ali moramo res opustiti svoj posel?«

»Res ne vem, kaj naj bi ti dejal. Kdo more zgrabiti prikazen, Z duhovi nisem imel nikdar opravka.«

»Ti vedno govoriš tako skrivnostno, Vance,« je odvnil Markham in si oble-kel površnik, potem pa dejal Heathu: »Nadaljujte s svojim delom, gospod na-rednik, in me o vsaki posamezni stvari takoj obvestite.«

Markham, Vance in jaz smo se spet odpeljali z avtomobilom, ki nas je že čakal.

XII. poglavje

Vožnja z avtomobilom.

Preiskava se je nadaljevala po iz-vrstni tradiciji policije.

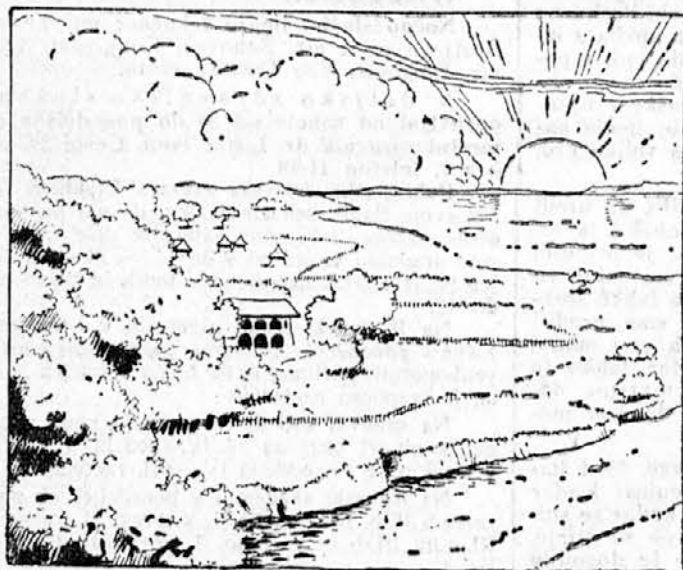
Stotnik Karel Hagedorn, večak v strelnem orožju, je sestavil podrobno in popolno poročilo o kroglah, ki so jih našli

Andrejčkov
Jože

Žalost in veselje

Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

499.

Tri dni so še lovili po gozdu. Tomaž in Viljem, dobra naravoslovca, sta nabrala veliko zanimivih rastlin in živali. Četrli dan je proti večeru zmanjkalo gozda. Pred njimi se je širila velika ravan, ki jo je napajala široka reka, za njo pa se je bleščalo širno jezero. Na ravni je sredi drevja in polja stalo veliko poslopje.

500.

Na prvi pogled je bilo videti, da je to dom in poselstvo bogatega naselnika. Popolnikom je bilo vseč, da so našli spet človeško bivališče. S puškami v rokah so krenili čez ravan, da bi še pred nočjo prišli do samotnega domovanja. Zahotelo se jim je spet spati v postelji namesto na mahu... pa so se hudo zmotili!

501.

Pod javorji pred hišo se je sprehajal rejen možič, podoben okrogli kipi. Glava in pete pri njem niso bile daleč narazen. Počasi je slopal in pihal dim iz debele portorike. Okrogla, zalita lica so se mu svetila od zadovoljnosti, ko je gledal zdaj kodraslega psička poleg sebe, zdaj bele in črne delavce na polju

Edinstveni časopisi preteklih časov

Čudno iznajdljivi podjetniki, ki so res znali zadovoljiti bralce in seveda tudi sebe

Časnikarski poklic ni kar tako, kakor bi si kdo morda predstavljal. Od časopisov ljudje dokaj zahtevajo, včasih upravičeno, dostikrat pa tudi neupravičeno, ker nimajo še morda pravega pojma o tem, kaj je za časopis primerno, in kaj ne. Dostikrat je kdo celo užaljen, ko mu časopis ne objavi kakšnega njegovega članka ter se kar ne more potolažiti. Ne gre mu v glavo, zakaj tista njegova stvar ni izšla in kako more biti urednik, ki jo je dobil v roke, tako neizprosno človek, da jo je enostavno vrget v koš. Potem morda še nekajkrat poskusi, in ko se prepriča, da uredništvu njegovi članki niso po volji, utihne, ne neha pa seveda na debelo udrihati čez časnikarje. Pa to povemo samo mimogrede. Hočemo namreč v prvi vrsti poudariti, kako si tudi časopisi od svoje strani prizadevajo, da bi svoje bralce zadovoljili. V naslednjem navajamo nekaj nadvse zanimivih primerov, ki to našo ureditev brez dvoma podkrepujejo.

»Hvala Bogu, končno je le izbruhnila vojna, ki bo prinesla za vse večne čase mir...«

Ker hoče časnikarstvo v vsakem oziru ustreči bralcem, pač ni nič čudnega, da so začeli izhajati posebni časopisi tudi za posamezne »kategorije« bralcev, kakor na primer za optimiste ali celo samo za tiste, ki so prehlajeni. »Časopis za optimiste« je pred kakšnimi petnajstimi leti nekaj časa izhajal v Nemčiji ter je na časnikarskem polju seveda tudi zamašil neke vrste luknjo. Pri vsem, kar je v tem časopisu izšlo, so se njegovi uredniki držali načela, da je bralcem treba tudi najhujše stvari, recimo kakšne nesreče, prikazati v čim lepši luči. Skušali so iz najhujših udarcev, ki so tu in tam zadeli ljudi, narediti dogodek, ki je tistim ljudem prinesel prav za prav samo srečo. Ko je na primer izbruhnila neka vojna, je izšel v »Časopisu optimiste« članek, v katerem je časnikar napisal o izbruhu tiste vojne akole: »Hvalabog! Končno je le izbruhnila zadnja vojna, po kateri bo potem zavladal mir za vse večne čase!« Bralce je takšna pripomba najbrž res kar malo potolažila, zlasti optimiste, in vojne niso več vzeli za tolikšno zlo, pač pa za začetek trajnega miru, ki bo po vojni zavladal.

Velika sreča, ki jo prinaša potres

O nekem hudem potresu, ki je zahteval mnogo razjedanja in tudi nekaj človeških žrtev, »Časopis optimiste« ni pisal tako, kot imajo drugi časniki

navado, ni našteval krajev, ki jih je potres prizadejal, ni našteval človeških žrtev in ranjencev ali poslopij, ki so bila pri tej priliki razdejana in podobno, pač pa je skušal bralcem dopovedati, kako veseli in srečni so bili tisti brezdomci, ki jih je potres pognal na cesto, ker so od vseh strani sveta prispele ogromne vsote denarja, s katerim so ljudje po potresu prizadetim priskočili na pomoč. Časopis optimistov torej o tistem potresu ni pisal kot o neki nesreči, pač pa naravnost kot o velikanski sreči in veselju.

»Politični robec«

Še bolj nenavaden pa je bil »politični robec« — časopis prehlajencev, ki je izhajal v Franciji v času, ko je tam razsajala hujša epidemija gripe. Ta časopis je začel izhajati nekdo, ki je hotel dvigniti svoj glas proti visoki taksi na papir. Namesto papirja je ta »tiskar« začel uporabljati kar robce. Njegov »časopis« je šel izredno dobro v denar ves čas, dokler je trajal epidemija gripe, ko pa je gripa prenehala razsajati med Francozi, pa je bilo tudi »političnega robca« konec.

Pa še za drugačno zabavo te vrste so znali včasih poskrbeti. Nek slaščičar je pri neki priliki začel izdajati

»užitni časopis«

Tudi ta ni uporabljal zanj papirja, saj papir vendar ni užiten, zlasti ne, če je kaj neužitnega na njem napisanega — pač pa na tanko zvajljano testo, ki ga je lepo spekel, kakor znajo slaščičarji. Besedilo na njem je bilo pisano s tekočo čokolado, na-

Nemško poročilo o usodi poljskih ujetnikov v Rusiji

»Il Piccolo« prinaša zelo zanimivo poročilo iz Berlina, v katerem pravi: Po obvestilih, ki so prišla iz Carigrada, so Rusi ujetih okrog polmilion Poljakov ter jih v jeseni 1938 odpeljali v notranjost Rusije.

Ob priliki sporazumov, ki so bili doseženi med Moskvo in laži-vlado Sikorskega, pa je bilo možno ugotoviti le 300.000 Poljakov. Ostali, to se pravi 1.200.000, pa so izginili ter se zdi, da so vsi izgubljeni. To naj bi bila med drugim tudi razlaga, zakaj od 20.000 bivših poljskih ujetnikov, ki jih je London zahteval, da vstopijo v angleško vojsko na bližnjem Vzhodu, Moskva ni mogla dati na razpolago več kot samo 1.800 mož.

slovi »člankov« pa so bil vlti iz eladkorja. Takrat, ko še niso poznali kakšnih omejitev glede porabe raznih živil, so si kaj takšnega seveda lahko privoščili. Časopis je tisti slaščičar prodajal »na vago«. Precej »praktičen« je bil tudi takimenovani

»Časopis ovratnica«

Njegov lastnik ga je tiskal na kose blaga, ki je imel obliko ovratnice. Kdor ga je kupil, mu ni bilo treba drugega, kot da ga je opral in že je imel eno ovratnico več. Razumljivo je, kakšen namen je imel tisti »tiskar« z izdajanjem takšne vrste časopisa. Drugače ni mogel s svojimi ovratnicami dosti zaslužiti, pa jih je začel prodajati v obliki časopisa.

Časnik, tiskan na cigaretnih papirčkah

Kadilcem, ki so imeli navado sami zvijati cigarete, pa je v Španiji svojčas izdajal nekdo »časopis«, tiskan na malih cigaretnih papirčkih.

Že 50 krat je bila romunska vojska v Rusiji uradno pohvaljena

Nemški časopis »Tageblatt«, ki izhaja v Bukarešti, je te dni prinesel članek, v katerem poudarja, da je bila dozdej romunska vojska, ki se bori na ruskem bojišču, v nemških ujetih vojnih poročilih omenjena že petdesetkrat za svojega junakstva, ki ga je pokazala na vzhodnem bojišču.

Kdo se je prej rodil, Peter ali Pavel?

Nenavaden primer dvojčkov, ki sta prišla na svet prvi v poletnem, drugi pa v zimskem času

Ko so v Srednji Evropi naravnali kazalce na urah na novi zimski čas, so ljudje doživeli marsikakšno presenečenje, čeprav morda ni bilo »življenjsko« važno. Nekaj edinstvenega pa je v tem oziru dogodek, ki se je pripetil tedaj v nekem švicarskem kraju. Zgodilo se je tole:

Tisto noč, ko so pomaknili ure nazaj, je neka Švicarka dala življenja dvojčkom. Prvi je prišel na svet natančno ob 1.55 zjutraj in babica je vestno zapisala: »Peter, rojen tega in tega ob 1.55«. Pet minut po rojstvu prvega od dvojčkov pa je že začel veljati novi zimski čas in je bilo treba kazalce na uri pomakniti za eno časovno uro nazaj. Čez četrte ure pa se je rodil drugi tistih dvojčkov in babica si je v svoji veliki natančnosti spet zapisala: »Pavel, roj. ... ob 1.15.«

Nastalo je vprašanje, kateri tistih dveh otrok se je prej rodil? Vprašanje je bilo res treba rešiti

Madrid ima že 1,088.647 ljudi

Po zadnjem štetju prebivalstva se je izkazalo, da ima španska prestolnica zdaj že 1.088.647 prebivalcev. Madrid je po številu prebivalstva največje špansko mesto. Na drugem mestu je potem katalonska prestolnica Barcelona z 1.081.175 prebivalci, tretja pa Valencija s 450.756 ljudmi. Iz gornjih števil se vidi, da ima Barcelona komaj 7.000 ljudi manj kot pa Madrid. Svoji čas pa je bila Barcelona tista, ki je od vseh španskih mest štela največ prebivalcev. Madrid jo je prehitel šele v zadnjih letih.

Svetilka na živorebrno paro

Ker so vojni časi med drugim tudi časi zatemnitve, je bilo treba misliti tudi na to, kako najti takšne svetilke, s katerimi se človek ne bi pregrešil proti predpisom o popolni zatemnitvi. Iz Berlina zdaj poročajo, da se jim je v Nemčiji tudi že posrečilo iznajti takšno svetilko. Je to svetilka na živorebrno paro. Če jo zaistro z modrikastim senčnikom, je v razdalji 500 metrov sploh ni mogoče več videti. Nove svetilke uporabljajo zlasti na važnejših prometnih križiščih in sploh na tistih točkah, kjer je nevarnost, da bi zaradi popolne zatemnitve moral promet zastati.

Senat Združenih držav je odobril osnutek zakona, ki zvišuje mejo državnega dolga od 65 na 125 milijard dolarjev

DOBRI STARI ČASI

»To zadostuje!« je rekel stric. »Živel!« Upošteval je namreč tudi avstrijsko moč in ni videl vsega tako rožnato ko Franco. Po Francovemu je bila zmaga gotova. Videl je nekega Nielovega pribočnika, ki je prišel skrivaj v Torino ter ga slišal, da je rekel nekaterim piemontskim častnikom iz glavnega stana: »Nous allons supprimer l'Autriche!« (»Avstrijo homo uničile!«). Seveda bo ostalo najmanj petdeset tisoč italijanskih in francoskih mrtičev med Ticinom in Sočo.

»Oprostite gospod,« je rekel natak, ki je stregel. »Zdi se mi, da ste govorili o vstopu v devetih polk!«

»Da.«

»Brigada kraljice! Vrla brigada. Jaz sem služil v desetem polku. To smo se postavili leta 1848, o! Goito, Santa Lucia, Governolo, Volta! Zdaj je vrsta na vas.«

»Naredili homo, kar bo mogoče.«

Luizo je spreletel rahel trepet. Angleži, ki so jedli pri sosedi mizi, so razumeli pogovor ter pogledali Franca. Nekaj trenutkov so vsi v dvorani molčali. Šla je med njimi prikazen čete pešcev z nasajenimi bajonetmi, med ploho svinčenih krogel.

Po kosilu je ostal stric v gostilni pri običajnem kozarcu mleka, Franco pa je šel z Luizo ven. Šla sta na desno, proti Palazu. Bilo je zelo temno, sem in tja je padla kapljica. Stopnice, ki so vodile od obrežja k dvorišču vile, so bile vlažne in spolzke. Franco je ponudil ženi roko, ki jo je molče sprejela. Med zapuščenim dvoriščem in stopnicami pristana sta se ustavila in štela udarce ure, ki je bila na Palazu. Šest! Minili sta dve uri, ostani jih še enajst. Potem pride ločitev, neznana prihodnost. Počasi sta šla dalje, še vedno molče, po ravni poti med je-

zerom in med Palazzo, v kot, odkoder je razgled na otok Pescatori, kjer se je prikazalo nekaj luči. Dve ženski sta jima prišli nasproti. Držali sta se pod roko in se razgovarjali. Franco je počakal, da sta šli naprej, in je vprašal potem ženo, ali se spominja Rancoja.

Dve leti pred poroko sta šla z nekaterimi prijatelji na izlet na Drano in Ranco, dva visoko ležeča pašnika v Valsoldi, čez katere moraš, če hočeš priti v Passo Stretto. Imela sta med seboj živahen prepir; bila je ura jezo in muke.

»Da,« je odgovorila Luiza. »Spominjam se.« Oba sta začutila v tem trenutku, kako je ta ura različna od one in kako ta zavest boli. Nista več govorila prav do ogle. Z otoka Pescatore se je začelo zvonjenje. Franco je izpusil ženo roko in se naslonil ob ograjo. Megla no jezero je molčala, nič ni bilo videti razen luči na otoku. Jezero, megla, luči, zvonjenje, kakor bi prihajalo iz potopljene ladje, vse naokoli tišina, celo redke, drobne deževne kapljice, vse je bilo tako žalostno.

»In se spominjaš še dalje?« je zašepetal Franco, ne da bi okrenil obraz. Tudi Luiza se je naslonila na ograjo. Nekaj časa je molčala, potem pa je tiho odgovorila.

»Da, dragi.«

V tej besedici »dragi!« je bil skrit rahel začetek toplote, nežnega ganjenja. Franco je začutil to, spreletelo ga je veselje, a se je zadržal.

»Spominjam se,« je nadaljeval, »pisma, ki sem ti ga pisal takoj, ko sem prišel domov, in onih treh besed, ki si mi jih rekla dan pozneje na Muzzaglju, ko so drugi plesali pod kostanji. Ti si prišla mimo mene, ko si šla po ogrinjalo, ki si ga bila položila na travo. Se spominjaš?«

»Da.«

Prijel ji je roko in jo približal ustnicam. »Hvala ti še enkrat,« je rekel, »za tiste tri besede. Tedaj so bile zame življenje. Ali se spominjaš, da sem ti na povratku ponudil roko in je bila mesečina?«

»Da.«

»In se spominjaš, da mi je spodrsnilo, preden smo prišli do mostu, in si mi rekla: »Dragi gospod, ali je vaša naloga, da me podpirate?«

Luiza ni odgovorila. Stisnila mu je roko

»Za nobeno stvar nisem bil dober,« je rekel žalostno. »Nisem te znal podpirati.«

»Storil si vse, kar si mogel.«

Ko je to govorila, je bil Luizin glas slaboten, a zelo različen od onega, ko je rekla: »Moje srce je hladno.« Mož jo je spet prijel za roko ter se vrnil z njo počasi proti pristanu. Draga roka ni bila brez življenja kakor prej, izdajala je vznemirjenje, boj. Franco se je ustavil in tiho rekel:

»In če grem k Mariji: Kaj naj ji rečem o tebi,«

Začela je drhteti, položila mu je glavo na prsa in zašepetala: »Ne, ostani.«

Franco ni razumel in je vprašal: »Kako?« Ni slišal odgovora, prav počasi je sklonil obraz, videl je njene ustnice, ki so mu prišle nasproti, položil je svoje nanje. Srce mu je bilo, močno bilo, mogoče bolj ko tedaj, ko je prvič poljubil Luizo kot svojo drago. Dvignil je obraz, ni mogel niti govoriti. Končno se mu je posrečilo, da je izustil besede:

»Rekel ji bom, da si obljubila...«

»Ne,« je zašepetala Luiza obupno, »tega ne morem, ne prosi me, ni več mogoče.«

»Kako, ni mogoče?«

»O, saj me razumeš! Tudi jaz sem to razumela, kaj si hotel reči.«

Hotela je iti naprej, da bi ustavila pogovor. Vendar se je držala moževe roke.

»Luiza!« je rekel resno, skoraj zapovedujoče. »Ali boš pustila, da bom tako odšel? Ali veš, kaj je zame to, če tako odpotujem?«